
Bruikbaar in de praktijk

In deze rubriek willen we therapeutisch materiaal onder uw aandacht brengen. We lieten het deskundig en onafhankelijk beoordelen op praktische bruikbaarheid. Kinderboekjes, software, webpagina's, enz. is materiaal dat hier kan worden besproken. De redactie staat open voor uw suggesties of tips (mailen naar signaal@sig-net.be). De teksten staan onder de verantwoordelijkheid van de auteur(s) of de dienst die ze opstelt.

Van de Beek, T. (2011). **De Dyslexie Express**. Varsseveld: Uitgeverij Dyadon, 89,95 euro, ISBN 978 90 816 7161 3 (verdeeld in België via www.k2-publisher.nl)

Bij een aantal mensen verloopt het leren lezen en/of spellen (foutloos schrijven) zeer moeizaam en leidt ook taakspecifieke remediëring gedurende drie tot zes maand niet tot automatisatie (RTI-principe of gemis aan Respons To Instruction). Dyslexie (lees- en/of spellingstoornis) komt voor bij één op de twintig personen. De kans dat kinderen te maken krijgen met dyslexie in hun omgeving (in hun klas, in de jeugdbeweging, in de sportclub, in hun familie, bij de burens) is dus vrij groot. Toch zijn er nog heel wat misvattingen over dyslexie en is de kennis ervan bij de meeste mensen die er niet beroepsmatig mee in aanraking komen, vrij beperkt. Kennis van problemen/ beperkingen is echter essentieel om tot meer voeling en een beter begrip te komen. Alle materialen die helpen om meer begrip op te brengen voor kinderen

met dyslexie zijn (vanuit die optiek) dan ook heel welkom.

De Dyslexie-Express is een doos met een spelbord en een gezelschapsspel (het tricky-treinen spel), een leesboekje (Tess en Stijn pimpen het plein, AVI-M6), een luister-CD, een powerpoint en een boekje over coachinggesprekken met dyslectische leerlingen.

In het leesboekje vertelt Stijn (een jongen van 8 jaar met dyslexie) hoe hij denkt. Hij wint samen met Tess een wedstrijd om een plein te versieren (te 'pimpen'). Hij versiert het met treinen. Tess maakt er een station bij. Dit versierde plein en de twee kinderen zijn terug te vinden op het bordspel. Kinderen spelen best het gezelschapsspel nadat ze het boekje doorgenomen hebben. Het leesboekje kan gebruikt worden om te praten over dyslexie. Er zijn drie fasen in het gebruik van dit leesboekje: (1) de voorbereiding, waarin de leerkracht zelf het boek leest en helpt om de voorkennis van de kinderen te activeren en daardoor te voorspellen waarover het zal gaan, (2) het begeleid lezen waar

Bruikbaar in de praktijk

je samen met een vriendje, met de leerkracht of met auditieve ondersteuning het boek leest, en (3) een gesprek naar aanleiding van kennis- en begripsvragen en analyserende en evaluerende vragen. Het is de bedoeling om zo te komen tot identificatie, catharsis (de emoties van de hoofdpersoon ervaren en meevoelen met de hoofdpersoon) en inzicht (wat men leerde over de hoofdpersoon toepassen in de eigen situatie).

Ook de powerpoint, de luister-CD en de handleiding over coachinggesprekken zijn bruikbaar om aan psychoeducatie te doen en aan kinderen uit te leggen wat dyslexie is en hoe ze ermee kunnen omgaan. De powerpoint is gebaseerd op het leesboekje en kan door de leerling eventueel zelf aangepast worden en/of gebruikt worden bij een spreekbeurt.

In de handleiding coachinggesprekken leer je kinderen met dyslexie zelfvertrouwen ervaren en motiveren. In hoofdstuk 1 wordt stilgestaan bij het begrip coachen en de betekenis ervan voor dyslectische kinderen. In hoofdstuk 2 staan er tips voor het gericht observeren. Hoofdstuk 3 richt zich op actief luisteren en vragen stellen: 'hoofd'-vragen die aanmoedigen om analytisch en creatief te denken, 'hart'-vragen die aanmoedigen om zich bewust te worden van gevoelens en 'hand'-vragen waardoor kinderen nadenken over wat ze gedaan hebben of willen gaan doen, hoe ze het

gedaan hebben en wat hen goed of minder goed afging. In hoofdstuk 4 leert men concrete leerdoelen formuleren (met als uitgangspunt 'Wat gaat al goed?'). In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke instructie helpt bij kinderen met dyslexie. We leren dat context en betekenis van belang zijn (en uitleg nodig is om deelopdrachten te situeren, verbanden te leggen en te visualiseren). Daarnaast leren we kinderen pauze te nemen en even te bewegen tussendoor. Ook is het belangrijk om te checken of kinderen de opdracht begrepen hebben. Vervolgens komen de hulpmiddelen aan bod (zoals spellingregels op hulpkaarten), meer tijd geven en meervoudige of lange instructies opsplitsen in deelopdrachten. Elk hoofdstuk bevat een leuke mindmap, een diagram opgebouwd uit begrippen, teksten, relaties en/of plaatjes, die geordend zijn in de vorm van een boomstructuur. In hoofdstuk 6 staan de auteurs stil bij het geven van feedback. In hoofdstuk 7 ten slotte belichten ze de rol van ouders als ervaringsdeskundigen, weer met een leuke mindmap.

Het Tricky-treinen spel is een spel voor kinderen van acht jaar en ouder. Je kunt het met vier personen spelen. Het spel duurt zo'n 45 minuten. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk kaarten te verdienen. De stationschef moet een stationskaartje van zijn eigen station pakken en het woord bekijken dat op het kaartje staat. Dit hoort bij wat er gegooid is met de dobbel-

Bruikbaar in de praktijk

steen. Kinderen moeten op die manier woorden opschrijven op een papiertje en doorgaven aan het volgende station. De woorden moeten in klanken of klankgroepen verdeeld worden of in de omgekeerde volgorde gezegd (boom wordt moob). Soms moeten ze woorden (zoals knippen, cirkel, douchen, zonnebril...) omschrijven zonder het woord (of delen) te noemen of moeten ze woorden uitbeelden zonder geluid te maken. Er zijn helpkaarten, waardoor de stationsmeester een woord mag voorzeggen en het kaartje in de doos gaat. Tijdens het spel mag je drie keer een helpkaartje inzetten. De hartkaarten kan je verdienen door met de pion in het midden te komen en een kaart van de stapel te nemen. Op die kaart staat een letter afgebeeld (je moet dan een dier/werkwoord/voorwerp noemen, dat begint of eindigt met die letter), of er staat een opdracht (zoals Noem drie dingen die je eng vindt, Noem één ding waarmee een ander jou plezier kan doen, enz.).

Als het woord juist is of de opdracht correct uitgevoerd wordt, mag je het kaartje houden.

Het materiaalpakket is een aanrader om in huis/de bibliotheek te hebben. Kinderen kunnen het leesboekje zelfstandig doornemen en er kan een gesprek rond volgen om aanvullende informatie aan te vullen. Uiteraard kon niet alle informatie in dit boek. Hierdoor zou het leesboek te overladen worden. Het is echter wel van belang om deze informatie aan te vullen als we kinderen laten kennismaken met wat dyslexie precies inhoudt. Als het boekje en het spel op die manier gebruikt wordt, is dit zeker een (leuke) aanrader.

Verder lijkt het mij boeiend materiaal om aan psycho-educatie te doen en om aan kinderen uit te leggen wat er aan de hand is.

Annemie Desoete